

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตของผู้นับถือศาสนาอิสลามในเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า การนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแยกเป็นหัวข้อ ต่อเนื่องกันไป ดังนี้

1. ข้อมูลข่าวสารจากระบบอินเทอร์เน็ต
2. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้งานและการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้รับสาร
4. แนวคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต
5. ทฤษฎีการสื่อสาร
6. ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร
7. ทฤษฎีการเสริมแรง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลข่าวสารจากระบบอินเทอร์เน็ต

สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมของข้อมูลข่าวสาร เราจะให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การปกครอง ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจทำให้เราสามารถตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นเราจึงควรศึกษา ความหมาย ความสำคัญของข้อมูล ข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลข่าวสาร ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความหมายของข้อมูล

คำว่า ข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้าว่ามีผู้ให้คำนิยามของคำว่าข้อมูลไว้ หลากหลาย ดังนี้

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริง ภาพ หรือเสียง ที่อาจจะแก้ไขปัญหา หรือเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน (Alter, 1996, p. 28)

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงที่แทนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร หรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพก่อนที่จะมีการจัด ระบบให้เป็นรูปแบบที่คนสามารถเข้าใจ และนำไปใช้ได้ (Laudon & Laudon, 1999, p. 8)

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริง หรือการอภิปรายปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง (Haag, Cummings & Phillips, 2007, p. 6)

ข้อมูล คือ คำอธิบายพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ กิจกรรม หรือธุรกรรม ซึ่งได้รับการบันทึก จำแนก และเก็บรักษาไว้ โดยที่ยังไม่ได้เก็บให้เป็นระบบ เพื่อที่จะให้ความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่แน่ชัด (Turban, McLean, & Wetherbe, 2001, p. 17)

ข้อมูล ประกอบไปด้วยข้อเท็จจริง (raw facts) เช่น ชื่อลูกค้า ตัวเลขเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่ทำงานในแต่ละ สัปดาห์ ตัวเลขเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง หรือรายการส่งของ (Stair & Reynolds, 2001, p. 4)

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริง หรือสิ่งที่ก่อ หรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง (ข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อความ หรือเหตุการณ์ที่เป็นมา หรือที่เป็นอยู่จริง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539, หน้า 134)

ข้อมูล คือ ข้อความจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาจเป็นตัวเลข หรือข้อความที่ให้อ่านทราบความเป็นไปหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (สุชาติ กิระนันท์, 2542, หน้า 4)

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือข้อมูลดิบที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล ยังไม่มีความหมายในการนำไปใช้งาน ข้อมูลอาจเป็นตัวเลข ตัวอักษร สัญลักษณ์ รูปภาพ เสียง หรือภาพเคลื่อนไหว (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2547, หน้า 9)

สรุป ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นตัวเลข ตัวอักษร สัญลักษณ์ ภาพ เสียง รส กลิ่น หรือมี ลักษณะประสมกัน

ประเภทของข้อมูล (types of data)

เราสามารถแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นอักขระ (alphanumeric data) ได้แก่ ตัวเลข ตัวอักษร เครื่องหมาย และสัญลักษณ์
2. ข้อมูลที่เป็นภาพ (image data) ได้แก่ ภาพกราฟิก (graphic images) และรูปภาพ (pictures)
3. ข้อมูลที่เป็นเสียง (audio data) ได้แก่ เสียง (sounds) เสียงรบกวน/เสียงแทรก (noise) และเสียงที่มีระดับ (tones) ต่าง ๆ เช่น เสียงสูง เสียงต่ำ เป็นต้น
4. ข้อมูลที่เป็นภาพเคลื่อนไหว (video data) ได้แก่ ภาพยนตร์ (moving images or pictures) และวีดิทัศน์ (video) นอกจากนั้นยังพบว่า มีข้อมูลในลักษณะของกลิ่น (scent) และข้อมูลในลักษณะที่มีการประสมประสานกัน เช่น มีการนำเอาข้อมูลทั้ง 4 ชนิด มารวมกันเรียกว่า สื่อประสม (multimedia) แต่ถ้ามีการประสมข้อมูลที่เป็นกลิ่นเข้าไปด้วย เราเรียกว่า multi-scented (Alter, 1996, pp. 151-152; Stair & Reynolds, 2001, p. 5)

ความหมายของข่าวสาร (information)

ข่าวสาร (information) มีผู้ให้คำนิยามของคำว่าข่าวสารดังนี้

ข่าวสาร คือ ข้อมูลที่มีการปรับเปลี่ยน (convert) ด้วยการจัดรูปแบบ (formatting) การกลั่นกรอง (filtering) และการสรุป (summarizing) ให้เป็นผลลัพธ์ที่มี รูปแบบ (เช่น ข้อความ เสียง รูปภาพ หรือวีดิทัศน์) และเนื้อหาที่ตรงกับ ความต้องการ และเหมาะสมต่อการนำไปใช้ (Alter, 1996, pp. 29, 65, 714)

ข่าวสาร คือ ข้อมูลที่มีความหมายเฉพาะภายใต้บริบท (context) ที่เกี่ยวข้อง (Haag, Cummings & Dawkins, 2000, p. 20)

ข่าวสาร คือ ข้อมูลที่ได้รับการจัดระบบเพื่อให้มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับ

ผู้ใช้ (Turban, McLean, & Wetherbe, 2001, p. 7)

ข่าวสาร คือ ที่รวม (ชุด) ข้อเท็จจริงที่ได้มีการจัดการแล้ว ในกรณีเช่น ข้อเท็จจริงเหล่านั้น ได้มีการเพิ่มคุณค่า ภายใต้อรรถาภิธานของข้อเท็จจริงนั่นเอง (Stair & Reynolds, 2001, p. 4)

ข่าวสาร คือ ข้อความรู้ที่ประมวลได้จากข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นจนได้ข้อสรุป เป็นข้อความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยเน้นที่การเกิดประโยชน์ คือ ความรู้ที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นกับผู้ใช้ (สุชาดา กิระนันท์, 2542, หน้า 5)

ข่าวสาร คือ ข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผล หรือจัดระบบแล้ว เพื่อให้มีความหมายและ คุณค่าสำหรับผู้ใช้ (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2547, หน้า 9)

สรุป ข่าวสาร คือ ข้อมูล ข่าวสาร ข่าว ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ อยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น ตัวอักษร ตัวเลข รูปภาพ เสียง สัญลักษณ์ หรือกลั่น ที่ถูกนำมาผ่านกระบวนการประมวลผล ด้วยวิธีการที่ เรียกว่า กรรมวิธีจัดการข้อมูล (data manipulation) และผลที่ได้อาจแสดงผลออกมาในรูปแบบของสื่อประเภทต่าง เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นที่ แผ่นใส ฯลฯ และเป็นผลลัพธ์ที่ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง ตรงและทันกับความต้องการ

คุณลักษณะของข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญอย่างมากต่อการตัดสินใจ ดังนั้นผลของการตัดสินใจ จะถูกต้องหรือคลาดเคลื่อน อาจขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสารเป็นสำคัญ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารที่ดีควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง หมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่ดีลักษณะเชื่อถือได้ ขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารว่าเป็นแหล่งต้นกำเนิด ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เพราะถ้าเป็นแหล่งข้อมูลแบบเป็นทางการจะมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือมากกว่า เช่น กรมแผนที่ทหาร ย่อมมีลักษณะเชื่อถือได้เพราะมีกระบวนการวิธีจัดทำแผนที่และการรวบรวมข้อมูลในลักษณะตรวจสอบได้

2. การทันเวลาต่อการใช้ หมายถึง การจัดสรรสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็วทันต่อการใช้ประโยชน์ การค้นหา รวบรวมสารสนเทศ จำเป็นต้องวางแผน

เตรียมการใช้ล่วงหน้า เพื่อกำหนดว่าต้องการสารสนเทศเรื่องใด เกี่ยวกับประเด็นใดบ้าง และต้องการจากแหล่งใดบ้าง ใช้เวลาเท่าไร และเมื่อเวลาไว้หากมีอุปสรรคและปัญหาใน ขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะยอมจะทำให้สามารถนำสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้ทันทั่วทั้งที่

3. ความสมบูรณ์ หมายถึง การใช้สารสนเทศจำเป็นต้องได้รับสารสนเทศประเด็นต่าง ๆ ตามหัวข้อเรื่องอย่างครบถ้วน และหลายด้านเพื่อการตัดสินใจ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากได้สารสนเทศไม่ครบทุกด้าน และหลายด้านเพื่อการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมอาจทำให้เกิดการคำนวณข้อมูลผิดพลาดได้

4. การสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ หมายถึง สารสนเทศนั้นสามารถตอบสนองความต้องการในขอบเขตที่จะนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ใช้ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

5. ตรวจสอบได้ ข้อมูลข่าวสารที่จะนำไปใช้ประโยชน์จะต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ ไม่มีข้อผิดพลาด เช่น ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นทฤษฎีในศาสตร์ใด ๆ และควรเป็น ข้อมูล ข่าวสารที่ผ่านกระบวนการเผยแพร่ต่อสาธารณะ และกระบวนการพิจารณาคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ สารสนเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง จึงควรได้รับการพิสูจน์ได้อย่าง ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม (เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์, 2541, หน้า 42-43)

ลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่ดี

ลักษณะของข่าวสารที่ดีมี 4 ประการ ได้แก่ เวลา เนื้อหารูปแบบ ด้านกระบวนการ (1) เรื่องของเวลา (time dimension) คือ ทันทเวลา (time liness) กับความต้องการของผู้ใช้, ทันสมัยหรือเป็นปัจจุบัน (currency), มีความถี่ (frequency) หรือบ่อยเท่าที่ผู้ใช้ต้องการ, ช่วงเวลา (time period) ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต (2) เนื้อหา (content dimension) คือ ความถูกต้อง ตรงกับความต้องการสมบูรณ์ กะทัดรัด เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น ครอบคลุม (scope) ทั้งด้านกว้างและด้านแคบ (ด้านลึก) หรือมีจุดเน้นทั้งภายในและภายนอก มีความสามารถ/ศักยภาพ (performance) ที่แสดงให้เห็นได้จากการวัดค่าได้ การบ่งบอกถึงการพัฒนา หรือสามารถเพิ่มพูนทรัพยากร (3) รูปแบบ (form dimension) คือ ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีทั้งแบบรายละเอียด (detail) และแบบสรุปย่อ (summary) รูปแบบการนำเสนอ หมายถึง ข้อความ ตาราง หรือรูปภาพ มีรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม และเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ใช้งาน สื่อในการนำเสนอ

หมายถึง สื่อที่มีความเหมาะสมกับบุคคล มีความยืดหยุ่นและ ประหยัด (4) กระบวนการ คือ ความสามารถในการเข้าถึง หมายถึง ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายใน รูปแบบที่เหมาะสมในเวลาที่ต้องการ การมีส่วนร่วม หมายถึง ให้อุคคลหรือองค์กร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการที่เกี่ยวกับข้อมูล การเชื่อมโยง หมายถึง ระดับความสามารถในการเชื่อมโยงระหว่างฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้เป็น เครื่องช่วยการปฏิบัติงาน (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2547, หน้า 12-15)

ความสำคัญของข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อทุกสิ่งที่เกี่ยวข้อง เช่น การเมือง การปกครอง การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม ฯลฯ ในลักษณะดังต่อไปนี้คือ (1) ทำให้ผู้บริโภคนเกิด ความรู้ (knowledge) และความเข้าใจ (understanding) ในเรื่องดังกล่าว ข้างต้น (2) ทำให้ สามารถตัดสินใจ (decision making) ในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (3) ทำให้สามารถ แก้ไขปัญหา (solving problem) ที่เกิดขึ้นได้อย่าง ถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว ทันเวลา กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นยุคของข้อมูลข่าวสาร มนุษย์ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ ในการใช้ข้อมูลข่าวสารให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตน เศรษฐกิจ และสังคม (จันทิมา เจียวแก้ว, 2546, หน้า 24-26)

ความสำคัญของข้อมูลข่าวสารคือ (1) ช่วยในการพัฒนาประเทศ (2) ช่วยในการ พัฒนาการศึกษา (3) ช่วยในการรักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม (4) ช่วยในการ สร้างยุทธปัจจัยในทางธุรกิจ ข้อมูลข่าวสารเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่ทำให้มนุษย์ ดำรงชีวิตอยู่ได้ และการที่มนุษย์จะมีชีวิตที่ดีได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มนุษย์ ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตให้ทันและเหมาะสมกับสภาพสังคมและสภาพ- แวดล้อมนั้น โดยที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการกิจ ด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะส่วนตัวหรือส่วนรวม เราจะเห็นได้ว่าข่าวสารเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ และหลากหลาย จึงสามารถนำไปใช้ในวิถีการทำงาน รวมไปถึงการตัดสินใจต่าง ๆ ทั้ง ในหน่วยย่อยอย่างตัวเราเอง ไปถึงหน่วยใหญ่ของประเทศชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้งานและการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลข่าวสารมีอยู่มากมายหลายประเภท และกระจายอยู่หลายแหล่งค้นคว้า ดังนั้นการจะหาข้อมูลข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยการเปิดอ่านไปที่ละเรื่องคงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลามาก ดังนั้น จึงต้องมีระบบการสืบค้นที่ดีเพื่อใช้ค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้โดยสะดวกรวดเร็วและตรงกับความต้องการมากที่สุด

การสืบค้นข้อมูล หมายถึง วิธีการที่ผู้ใช้สามารถค้นและได้รับข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ ทั้งนี้การเข้าถึงข้อมูลจะต้องเป็นบริการที่ห้องสมุด ได้จัดไว้ให้ผู้ใช้บริการ เพื่อให้ค้นหาทรัพยากรข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว พร้อมกับได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตามความต้องการ ทั้งนี้การเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วนั้นจำเป็นจะต้องมีเครื่องมือช่วยค้น ซึ่งถือเป็นบริการที่ห้องสมุดจัดไว้ให้บริการ (พรสิทธิ์ พัฒนะชนารักษ์, 2546, หน้า 300)

เครื่องมือการสืบค้นข้อมูล

เครื่องมือช่วยค้น หมายถึง สื่อหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการจากรายการทรัพยากรข้อมูลข่าวสาร ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อบันทึกรายการบรรณานุกรมของทรัพยากรที่ห้องสมุดจัดหามาให้บริการเครื่องมือช่วยค้นมีหลายประเภท ทั้งที่อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์และรายการข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (พรสิทธิ์ พัฒนะชนารักษ์, 2546, หน้า 300)

เครื่องมือสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

เครื่องมือสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เรียกว่า search engine ปัจจุบันมีเว็บไซต์ (web site) ที่เป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตอยู่มากมาย ได้แก่ google, yahoo, alta vista, Hot Bot, excite search และ lycos เป็นต้น

แหล่งข้อมูลที่สามารถสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่อยู่ในสาขาด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และวัฒนธรรมร่วมสมัย เช่น คนตรี กีฬา ข่าว ต่าง ๆ ส่วนข้อมูลทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ยังมีน้อย เช่น วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ปรัชญา สังคมวิทยา และการศึกษา แต่มีแนวโน้มของการพัฒนาข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ในทุกสาขาเพื่อการเรียนรู้ และเผยแพร่ภูมิปัญญาของมนุษย์ การสืบค้น ข้อมูล กระบวนการในการแสวงหาทรัพยากรข้อมูลข่าวสารที่ได้ มีการบันทึก และ เผยแพร่ไว้ในสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้วิธีการค้นหาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการกลยุทธ์การ สืบค้นข้อมูลนั้น สิ่งแรกจะต้องรู้ว่าต้องการค้นข้อมูลเรื่องอะไร หลังจากนั้นจึงหาแหล่งที่ จะใช้ค้น แล้วจึงกำหนดคำค้นโดยการวิเคราะห์คำที่จะใช้ค้นให้ตรงตามความต้องการ เมื่อได้ผลลัพธ์แล้ว จึงอ่านวิเคราะห์และประเมินผลลัพธ์ที่ได้ว่าถูกต้องและเชื่อถือได้ หรือไม่ (จักรภัทร ทองมี และสุรชัย สิกขาบัณฑิต, 2550, หน้า 25)

การวิเคราะห์และประเมินผลลัพธ์ที่ได้ ในการสืบค้นข้อมูลไม่มีวิธีใดถูกหรือ ผิด แต่พิจารณาผลลัพธ์ที่ได้ว่าเป็นไปตามความต้องการของการสืบค้นหรือไม่ นำไปใช้ ประโยชน์ได้หรือไม่ และใช้เวลาในการค้นหามากน้อยเพียงใด จึงจำเป็นต้องมีหลักการ พิจารณาความน่าเชื่อถือของการนำไปใช้หรืออ้างอิง ดังนี้ (1) ความน่าเชื่อถือของผู้เขียน หรือผู้จัดทำ เช่น มีประสบการณ์หรือมีการศึกษาในเรื่องนั้น ที่มีอยู่เช่น หน่วยงาน สถาบัน e-mail ของผู้เขียนที่สามารถติดต่อได้ (2) วัตถุประสงค์ในการจัดทำเป็นสิ่งพิมพ์ทาง วิชาการ หรือข้อมูลเพื่อการตลาด หรือการประชาสัมพันธ์ (3) ความทันสมัยของเนื้อหา มี การปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้ทันสมัยอยู่หรือไม่ (4) เนื้อหาครอบคลุมและมีการเชื่อมโยงไป หาแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (5) ในฐานะผู้ใช้สารสนเทศ การพัฒนาทักษะการสืบค้น จะช่วยให้ข้อมูลข่าวสารสามารถกำหนดคำที่ใช้ในการค้นและใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม การ เลือกรื่องมือช่วยค้น การพิจารณาแหล่งข้อมูลทำสอดคล้องกับเรื่องที่ค้นจะทำให้ได้รับ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในเวลาที่กำหนด (จักรภัทร ทองมี และสุรชัย สิกขาบัณฑิต, 2550, หน้า 30)

การค้นหาข้อมูลข่าวสารแม้จะมีเครื่องมือที่ช่วยในการสืบค้นดีเพียงใด แต่หาก ผู้ใช้ไม่รู้ถึงความต้องการของตัวเองที่จะเข้าใจแล้วก็อาจจะไม่สามารถหาข้อมูลที่ต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่ 16 ต.ค. 2555
เลขทะเบียน 246434
เลขเรียกหนังสือ

ได้ และหากแม้รู้ความต้องการก็ยังมีอีกหลายปัจจัยที่จำเป็นในการค้นหาข้อมูลข่าวสาร

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้รับสาร

การสื่อสารจัดเป็นพฤติกรรมสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ ความแตกต่างของลักษณะประชากรส่งผลให้พฤติกรรมมีความแตกต่างกันออกไป นักวิชาการสื่อสารบางกลุ่มเชื่อว่าผู้รับสารที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน จะมีความสนใจต่อข่าวสารแตกต่างกัน งานวิจัยที่ใช้แนวคิดประชากรมักจะมองความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสารจากสื่อต่าง ๆ เนื่องจากบุคคลที่อยู่ในแต่ละกลุ่มประชากรมีกิจกรรมการดำเนินชีวิต การมีเวลาว่างที่แตกต่างกัน ผลจากการศึกษาที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้รับสารที่มีลักษณะประชากรต่างดังนี้ (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2542, หน้า 44-45)

อายุ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด และพฤติกรรม โดยทั่วไป คนที่มีอายุน้อยมีความคิดเสรี ยึดอุดมการณ์และมองโลกแง่ดีกว่าคนที่อายุมาก สาเหตุที่มีความแตกต่างกันเนื่องจากคนที่ต่างรุ่นต่างวัยมีประสบการณ์ชีวิตต่างกัน จึงทำให้มีทัศนคติความรู้สึคนึกคิดและพฤติกรรมแตกต่างกัน ลักษณะการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกัน คนที่มีอายุมากมักรับฟังรายการที่หนัก ไม่ค่อยฟังดนตรีสมัยใหม่คนที่มีอายุจะเปิดรับสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ด้วยอักษรขนาดใหญ่ ส่วนรูปแบบของการสื่อสารจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล เนื้อหาของข้อมูลข่าวสารจะเป็นสารที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพ

นอกจากความแตกต่างในเรื่องความคิดแล้ว อายุยังเป็นสิ่งที่กำหนดความยากง่ายในการจูงใจ คนที่มีอายุมาก โอกาสที่จะเปลี่ยนใจหรือถูกชักจูงใจจะน้อยลง คนที่มีวัยต่างกันมักจะมีความต้องการในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป คนที่มีอายุมากมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารที่มีสาระมากกว่าเพื่อความบันเทิง (ปรมะ สตะเวทิน, 2546, หน้า 112-114)

เพศ การวิจัยทางจิตวิทยาได้แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม ทักษะจิตวัฒนธรรมทางสังคมกำหนดบทบาทและพฤติกรรมของสังคมทั้งสองเพศไว้แตกต่างกัน งานวิจัยหลายชิ้นพบว่าเพศหญิงมักถูกชักจูงใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย และมักเผยแพร่ความคิดเห็นที่ได้รับการจูงใจนั้นให้ผู้อื่นอีกด้วย ส่วนผู้ชายมักใช้เหตุผลมากกว่าผู้หญิง

ความแตกต่างทางเพศจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสารและความต้องการในการรับข่าวสารที่แตกต่างกัน โดยอายุแต่ละช่วงวัยต่างก็มีโอกาสในการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน ทำให้พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อทั้งประเภทของสื่อ ปริมาณและเนื้อหาของสื่อจึงมีความแตกต่างกัน (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2542, หน้า 48-51)

การศึกษา ปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทักษะและพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูง จะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางและเข้าใจการสื่อสารได้ดี แต่ละคนจะไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อสารมวลชนมากกว่า คนที่มีการศึกษาน้อยและมักใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ส่วนที่มีการศึกษาน้อยมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ (ปรมะ สตะเวทิน, 2546, หน้า 116-117)

ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว จากการวิจัยพบว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสารมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสาร เพราะว่าคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกันจะมีวัฒนธรรมประสบการณ์ ทักษะ ค่านิยม และเป้าหมายที่ต่างกัน

รายได้เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายถึงพฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลได้ดี เช่นเดียวกับตัวแปรการศึกษา เพราะเป็นตัวแปรที่มีบทบาทใกล้เคียงกันและความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงมาก กล่าวคือผู้ที่มีรายได้สูงนั้น มักมีการศึกษาสูง มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี จึงมักถูกผลักดันให้มีความจำเป็นต้องเรียนรู้หาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ การเปิดรับสื่อจึงจำเป็นสำหรับผู้รับสารกลุ่มนี้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ศาสนา การนับถือศาสนามีอิทธิพลต่อตัวผู้รับสารเองในด้าน ทักษะ ค่านิยม และพฤติกรรม ศาสนามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนและกิจกรรมในชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายซึ่งศาสนามีอิทธิพลต่อความคิดของคนอย่างน้อย 3 ด้าน คือ (1) อิทธิพลต่อทักษะ ด้าน

ศีลธรรม คุณธรรม และความเชื่อทางจรรยา (2) อิทธิพลต่อทัศนคติด้านเศรษฐกิจ

(3) อิทธิพลต่อทัศนคติด้านการเมือง

การเปิดรับสื่อของผู้เคร่งครัดศาสนามีผลทำให้การเปิดรับสื่อน้อยลง เนื้อหาสาระของสารที่ผู้รับสารที่ผู้รับสารที่เคร่งหรือปฏิบัติธรรมทางศาสนาจะเปิดรับเนื้อหาที่มีความแตกต่างในประเด็นต่าง ๆ ของศาสนาจึงทำให้ปัจจัยทางด้านความเชื่อทางศาสนาของผู้รับมีความสำคัญ เพราะคนที่นับถือศาสนาต่างกันจะมีความคิดความเชื่อ ทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป (ปรมะ สตะเวทิน, 2546, หน้า 117-118)

แนวคิดลักษณะประชากรชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของลักษณะประชากรส่งผลให้พฤติกรรมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเอาแนวความคิดลักษณะมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องการเปิดรับสื่อจากอินเทอร์เน็ตของผู้นับถือศาสนาอิสลาม

แนวคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต

เมื่อเทคโนโลยีพัฒนาการขึ้นเรื่อย ๆ จากที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้เฉพาะในแหล่งที่ไปค้นคว้าเท่านั้น ก็มีการนำข้อมูลในแต่ละแหล่งข้อมูลมาเชื่อมโยงกันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้จากทุกจุดบนโลก และสามารถหาข้อมูลข่าวสารในเรื่องเดียวกันได้จากหลากหลายแหล่งที่มา มากขึ้นและการที่ผู้ใช้จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตได้นั้นผู้ใช้ก็จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต

ความหมายและความสำคัญของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตถูกพัฒนาในการสร้างระบบ การประยุกต์ต่าง ๆ บนเครือข่ายของนักวิชาการ ทำให้โปรแกรมประยุกต์ใช้ประโยชน์บนเครือข่ายมีหลากหลาย เช่น ระบบการรับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การส่งข่าวสาร การนัดหมาย การสื่อสารระหว่างบุคคล ตลอดจนการสร้างข่ายข้อมูลข่าวสารที่เชื่อมโยงกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ไฮเปอร์เท็กซ์ หนังสือที่เก็บในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น การที่อินเทอร์เน็ตแพร่หลาย

และมีการพัฒนาไปได้ไกล เพราะการวางรากฐานหลายอย่างบนอินเทอร์เน็ตทำได้ดี มีการกำหนดมาตรฐานการสื่อสารข้อมูลไว้ชัดเจน เป็นระบบเปิดที่มีผู้ผลิตอุปกรณ์สนับสนุนมาก มีการค้นคว้าวิจัยและเผยแพร่ซึ่งกันและกัน เป็นฐานให้งานพัฒนาเครือข่ายก้าวหน้าไปเร็วมาก ดังนั้น องค์กรสมัยใหม่จึงเริ่มมองเห็นความสำคัญของมาตรฐานอินเทอร์เน็ต มองเห็นโปรแกรมประยุกต์ที่มีขีดความสามารถสูง เป็นกลางต่อเชื่อมต่อกันได้และมีการพัฒนาการที่ต้องกรหลายแห่ง จึงให้ความสำคัญที่จะนำเอามาตรฐานและซอฟต์แวร์ประยุกต์มาใช้เฉพาะในองค์กรของตน สร้างเครือข่ายเฉพาะ (เย็น กุ์ววรรณ, 2542, หน้า 27)

อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่สำคัญต่อการสื่อสารในระบบเว็บ หรือการสื่อสารแบบไฮแมงมุม ซึ่งการสื่อสารแบบนี้สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างกว้างขวางและทั่วโลก ดังนั้นการสื่อสารแบบนี้จึงถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า การสื่อสารระบบเวิลด์ ไวด์ เว็บ (World Wide Web: WWW) (วิทยา เรื่องพร-วิสุทธิ, 2539, หน้า 11)

จากความหมายและความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่า อินเทอร์เน็ตหมายถึง เครือข่ายของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกัน เป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่มีขนาดใหญ่ เครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องทั่วโลก สามารถติดต่อสื่อสารถึงกัน ได้โดยใช้มาตรฐานในการรับส่งข้อมูลที่เป็นหนึ่งเดียว ลักษณะของระบบอินเทอร์เน็ต เป็นเสมือนไฮแมงมุมที่ครอบคลุมทั่วโลก ในแต่ละจุดที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตนั้น สามารถสื่อสารกันได้หลายเส้นทาง ตามความต้องการ โดยไม่กำหนดตายตัว และไม่จำเป็นต้องไปตามเส้นทางโดยตรง อาจจะไปผ่านจุดอื่น ๆ หรือเลือกไปเส้นทางอื่นได้หลาย ๆ เส้นทาง การติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น อาจเรียกว่า การติดต่อสื่อสารแบบไร้มิติ

ความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ถูกพัฒนามาจากโครงการวิจัยทางการทหารของกระทรวงกลาโหมของประเทศ สหรัฐอเมริกา คือ Advanced Research Projects Agency (ARPA) ในปี ค.ศ. 1969 โครงการนี้เป็นการวิจัยเครือข่ายเพื่อการสื่อสารของการทหาร

ในกองทัพอเมริกา หรืออาจเรียกสั้น ๆ ได้ว่า ARPA Net ในปี ค.ศ. 1970 ARPA Net ได้มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นโดยการเชื่อมโยงเครือข่ายร่วมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของอเมริกา คือ มหาวิทยาลัยยูทาห์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่ซานตาบารา มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่ลอสแอนเจลิส และสถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด และหลังจากนั้นเป็นต้นมาก็มีการใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น (วิทยา เรื่องพรวิสุทธิ, 2539, หน้า 11-12)

ประเทศไทย อินเทอร์เน็ตเริ่มใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ IDP (The International Development Plan) เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถติดต่อสื่อสารทางอีเมลกับมหาวิทยาลัยเมลเบิร์นในออสเตรเลียได้ ได้มีการติดตั้งระบบอีเมลขึ้นครั้งแรก โดยผ่านระบบโทรศัพท์ ความเร็วของโมเด็มที่ใช้ในขณะนั้นมีความเร็ว 2,400 บิต: วินาที จนกระทั่งวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ได้มีการส่งอีเมลฉบับแรกที่ติดต่อระหว่างประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงเปรียบเสมือนประตูทางผ่าน (gateway) ของไทยที่เชื่อมต่อไปยังออสเตรเลียในขณะนั้น (สุรศักดิ์ สงวนพงษ์, 2538, หน้า 27-29)

พ.ศ. 2533 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ได้เชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ของสถาบันการศึกษาของรัฐ โดยมีชื่อว่า เครือข่ายไทยสาร ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตภายในประเทศ เพื่อการศึกษาและวิจัย

พ.ศ. 2538 ได้มีการบริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์ขึ้น เพื่อให้บริการแก่ประชาชน และภาคเอกชนต่าง ๆ ที่ต้องการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยมีบริษัทอินเทอร์เน็ตไทยแลนด์ เป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เป็นบริษัทแรก เมื่อมีคนนิยมใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น บริษัทที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตจึงได้ก่อตั้งเพิ่มขึ้นอีกมากมาย

การให้บริการทางอินเทอร์เน็ต

เมื่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วโลกให้สามารถติดต่อถึงกันได้หมด จนกลายเป็นเครือข่ายของโลก ดังนั้นจึงมีผู้ใช้งานบนเครือข่ายนี้จำนวนมาก การใช้งานเหล่านี้เป็นสิ่งที่กำลังได้รับการกล่าวถึงกันทั่วไป เพราะการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้โลกไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างการใช้งานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นเพียงตัวอย่างที่แพร่หลายและใช้กันมากเท่านั้น ยังมีการประยุกต์งานอื่นที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่ตลอดเวลา

การให้บริการทางอินเทอร์เน็ต มีหลายประเภท ได้แก่ (วิทยา เรื่องพรวิสุทธิ, 2539, หน้า 17-39)

1. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เป็นการรับส่งเอกสารหรือข้อความทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านทางคอมพิวเตอร์ที่ส่งไปได้ทั่วโลก ซึ่งผู้ให้บริการสามารถส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ใช้คนอื่นที่อยู่ภายในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

2. Telnet เป็นบริการที่ช่วยให้เราสามารถเข้าไปใช้ข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์อื่น ๆ ที่อยู่ภายในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นจะตั้งอยู่ใกล้หรือไกล

3. การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (file transfer protocol) ใช้ในการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ที่อยู่ห่างไกล ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาไว้ในคอมพิวเตอร์ของเรา หรือถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลของเราส่งไปยังที่อื่น

4. Usenet News เป็นการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีลักษณะคล้ายกับกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ โดยข่าวจะกระจายออกจากเครือข่ายหนึ่งไปยังเครือข่ายอื่นที่เชื่อมโยงถึงกันทั่วโลก

5. Talk เป็นบริการในลักษณะของการสนทนากันทางเครือข่าย ซึ่งเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย ด้วยการพิมพ์ข้อความส่งถึงกันคล้ายกับการสนทนาทางโทรศัพท์ ข้อความที่พิมพ์ผ่านแป้นพิมพ์จะไปปรากฏบนหน้าจอของกลุ่มสนทนา ไม่ว่าจะกลุ่มสนทนาจะอยู่ ณ จุดใดบนเครือข่ายก็ตาม

6. World Wide Web (WWW) เป็นบริการค้นหาข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏจะมีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นข้อความ รูปภาพ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง โดยจะอยู่ในระบบของข้อความหลายมิติ หรือที่เรียกว่า hypertext คือ วิธีการแสดงข้อมูลเพิ่มเติมโดยจะเชื่อมโยงกับคำขยายที่อาจเป็นข้อความ รูปภาพหรือเสียงก็ได้ ทำให้ข้อมูลที่นำเสนอที่น่าสนใจ ผู้ใช้บริการ world wide web จำเป็นต้องมีโปรแกรมที่เรียกว่า web browser ซึ่งทำหน้าที่เรียกและแสดงข้อมูลที่อยู่ในรูป HTML จากแหล่งข้อมูลที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในปัจจุบันมี web browser อยู่หลายโปรแกรม แต่ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ โปรแกรม Netscape และ Internet Explorer

รูปแบบและเนื้อหาในอินเทอร์เน็ต

รูปแบบและเนื้อหาในอินเทอร์เน็ตหากเปรียบเทียบลักษณะรูปแบบของเนื้อหาในอินเทอร์เน็ตจากยุคก่อนที่เป็นเพียงตัวอักษรจนถึงปัจจุบันจะเห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจนแม้เนื้อหาของอินเทอร์เน็ตจะครอบคลุมประเด็นและความสนใจที่หลากหลาย แต่ลักษณะการนำเสนอและการแลกเปลี่ยนระหว่างกันใช้ตัวอักษรเป็นสื่อกลางในการนำเสนอ ไม่มีสี สัน ลวดลาย และการดึงดูดจากสื่อประสม การเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทำได้ค่อนข้างยาก ต้องใช้โปรแกรมพิเศษที่ใช้งานยาก การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตในยุคแรกจึงถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มคนมีการศึกษาดีและมีประสบการณ์กับคอมพิวเตอร์ในระดับหนึ่ง (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2547, หน้า 495)

เนื้อหาในอินเทอร์เน็ตในยุคแรกนอกจากจะเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยแล้วยังแผ่ขยายครอบคลุมทุกหัวข้อของความสนใจและการสื่อสารของมนุษย์ รูปแบบ เนื้อหาและการแลกเปลี่ยน คือ กระดานข่าว ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ เมื่ออินเทอร์เน็ตเข้าสู่รูปแบบไฮเปอร์เท็กซ์ รูปแบบและเนื้อหาที่น่าสนใจเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน เนื้อหาของเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ และมีเนื้อหาที่น่าสนใจเพื่อการศึกษาการวิจัย เทคโนโลยีไฮเปอร์เท็กซ์ได้รวมเอาลักษณะเฉพาะสื่อประสม สี สัน เสียง รูปภาพ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว การเชื่อมโยงต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงถึงกันง่ายต่อการประกอบการค้าและการประกอบธุรกรรมต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมากได้จัดทำเว็บไซต์เพื่อ

เพิ่มช่องทางในการขายสินค้าและบริการต่าง ๆ นอกจากนี้มีบริการค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์ที่ให้บริการ บริการอีเมล เครื่องมือสืบค้นข้อมูล และความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2547, หน้า 495)

ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ และเชื่อมโยงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวนมหาศาลทั่วโลกเข้าด้วยกัน อินเทอร์เน็ตจึงมีประโยชน์ต่อผู้ใช้หลายประการ เช่น (ชนพล ฉันทจรัสวิชัย, 2545, หน้า 15-20)

ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการส่งจดหมาย โดยสามารถส่งข้อมูลได้ทั้งในรูปแบบของตัวอักษร ภาพและเสียงไปยังบุคคลต่าง ๆ ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ทำให้การรับส่งข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นเอกสารเพียง 1 หน้า หรือ 1 เล่ม เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และประหยัด สามารถสืบค้นรายการหนังสือหรือรายการทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดหรือสถาบันต่าง ๆ ได้ทั่วโลก โดยไม่ต้องเดินทางไปยังสถานที่นั้นด้วยตนเอง สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ หรือแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ ที่มีผู้สนใจในหัวข้อเดียวกัน เช่น วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา เป็นต้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างกว้างขวาง สามารถสั่งซื้อหนังสือหรือสินค้าต่าง ๆ ที่มีโฆษณาอยู่ทางอินเทอร์เน็ตได้ เช่น การสั่งซื้อหนังสือ การสั่งอาหาร เป็นต้น สามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วารสาร ฯลฯ ทั้งในประเทศและต่างประเทศและใช้ประโยชน์ในการประชุมทางไกลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนา

ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่ทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในยุคของสังคมข้อมูลข่าวสารและเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สังคมมนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สังคม

ของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยนับต่อจากนี้ไปจะขยายตัวขึ้นอีกมาก เนื่องจากมีการก่อตั้งบริษัทให้บริการเชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตสำหรับบุคคลทั่วไป

อินเทอร์เน็ตช่วยให้สังคมมนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้การถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ หรือบริษัทธุรกิจ ทั้งภายในและต่างประเทศ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มคุณภาพของบุคลากรในด้านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้เพิ่มมากขึ้น (สุรศักดิ์ สงวนพงษ์, 2538, หน้า 15-16)

ข้อมูล ข่าวสาร เป็นสารตัวหนึ่ง การที่ผู้ส่งสารจะสื่อสารใด ๆ ให้ผู้รับสารเข้าใจ ข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ได้นั้น ผู้ส่งสารต้องมีความเข้าใจในตัวสารเป็นอย่างดีก่อน จะต้องทราบว่า ผู้รับสารต้องการข้อมูลข่าวสารในเรื่องใดบ้าง และผู้รับสารมีความต้องการเปิดรับสารชนิดใด เมื่อผู้ส่งสารทราบจุดประสงค์หลักของผู้รับสารแล้ว ผู้ส่งสารก็สามารถสื่อสารกับผู้รับสาร ได้ถูกช่องทางสื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารนั้นเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ทฤษฎีการสื่อสาร

ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสาร นั้น มีหลายบุคคลได้ให้ความหมายไว้มากมายแตกต่างกัน เป็นแนวคิดที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย เพราะเป็นพื้นฐานของกระบวนการสังคมทั้งหมด สำหรับมนุษย์แล้ว การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาบุคคล ต่อการสร้างกลุ่มและการทำให้กลุ่มคงอยู่ต่อไป (พัชนี เขจรธยา, เมตตา วิวัฒนานุกูล และฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์, 2538, หน้า 3)

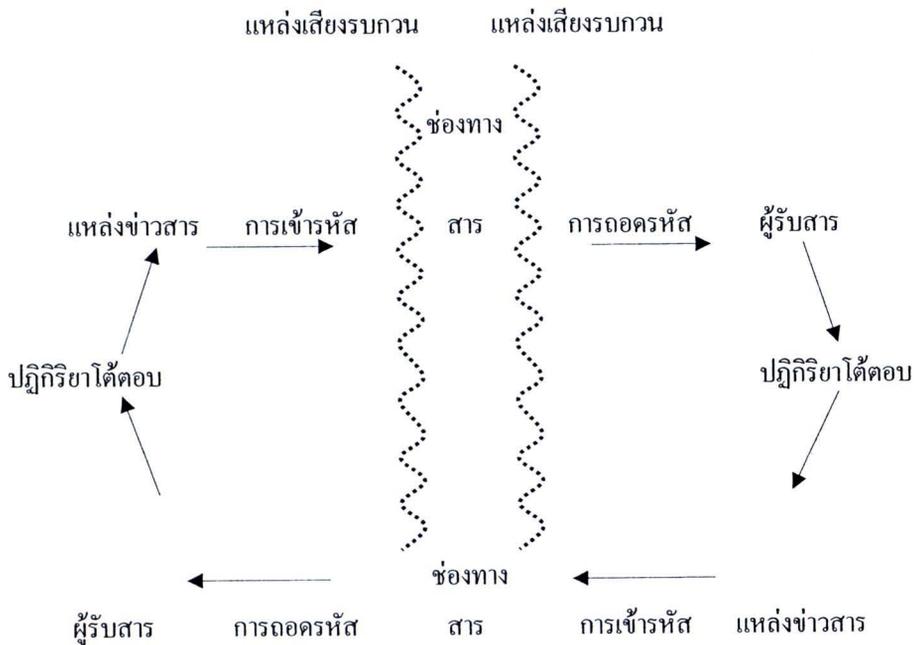
การสื่อสารเป็นการถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง (Miller, 1951, pp. 11-13)

การสื่อสารเป็นกระบวนการซึ่งถูกส่งจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร (Rogers & Shoemaker, 1971, p. 11)

การสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกร่วมกัน และยอมรับในกฎเกณฑ์ความเป็นได้ของผลที่เกิดขึ้นภายหลัง (Dale, 1969, p. 10)

การสื่อสาร คือ กระบวนการถ่ายทอดที่ไม่หยุดนิ่ง มีการรับรู้และโต้ตอบการถ่ายทอดสาระ (ข่าวสาร ข้อมูล อารมณ์ ความรู้สึก) เป็นไปตามทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ ความสนใจของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ผู้รับสาร (ผู้ฟัง ผู้อ่าน) จะเป็นผู้ตีความ กำหนดความหมาย สิ่งที่เขาได้ยิน ได้เห็น ด้รับรู้บางครั้งจึงพูดกันว่า ผู้รับสาร คือ ผู้กำหนดสาร คนฟังหลายคนที่จะตีความออกไปหลายทาง ซึ่งเป็นอุปสรรค หรือปัญหาในการสื่อสารที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้ส่งสารต้องระมัดระวังในการเสนอสาร โดยปรับให้เหมาะกับผู้ฟัง แต่มิได้หมายความว่า จะต้องแก้ไขสาระเป็นการเอาใจผู้ฟัง (กริช สืบสนธิ์, 2537, หน้า 64)

ขั้นตอนการสื่อสารประกอบด้วยแหล่งสาร ขั้นตอนการเข้ารหัส สาร ช่องทาง ขั้นตอนการถอดรหัส ผู้รับสาร ความสามารถสำหรับปฏิบัติได้ตอบ โอกาสการเกิดแหล่งเสียงรบกวน (Dominick, 2007, p. 5)

ภาพ 2 แบบจำลองขั้นตอนการสื่อสารของ Dominick

ที่มา. จาก *The Dynamics of Mass Communication: Media in the Digital Age* (p. 5), by J. R. Dominick, 2007, New York: McGraw-Hill.

ขั้นตอนการส่งสารเริ่มต้นจากแหล่งข่าวสาร มีความต้องการส่งสารไปยังผู้รับสาร แหล่งข่าวสารอาจเป็นบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะกลุ่มหรือองค์กร

จากนั้นแหล่งข่าวสารจะเข้ารหัสความหมาย ของสารเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจ ความหมายได้จากการรับรู้ และจากความรู้สึกร

สาร เป็นผลผลิต จากแหล่งข่าวสารเข้ารหัสไว้ เช่น เมื่อมีการพูดเกิดขึ้น สารจะ หมายถึงคำพูด

ช่องทาง คือทางที่สารจะเดินทางไปยังผู้รับสาร เช่น เว็บไซต์ที่มีรูปภาพ ข้อความ และเสียงส่งผ่านเครือข่ายไปยังจุดหมายคือผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้รับข้อมูลข่าวสาร

การถอดรหัส เป็นขั้นตอนการแปรความหมายของสารที่แหล่งข่าวสารส่งมายังผู้รับ สารเป็นกระบวนการเฉพาะตัวที่ขึ้นอยู่กับความจำของผู้รับสารอาจเลือกความหมาย ที่ เหมือนหรือต่างจากที่ผู้ส่งสารหมายความถึง

ผู้รับสาร คือเป้าหมาย ของสารอาจเป็นเพียงคนคนเดียว กลุ่มสถาบัน หรือแม้แต่จะเป็นกลุ่มคนนิรนามขนาดใหญ่

ปฏิกริยาโต้ตอบ คือ การตอบสนองจากผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารเป็นการย้อนกลับ ของกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารจะกลายเป็นผู้ส่งสารกลับไปยังผู้ส่งสารที่จะกลายเป็น ผู้รับสาร ปฏิกริยาโต้ตอบจะเกิดขึ้นทันที เมื่อเกิดการเผชิญหน้าของคนสองคน เช่น การ- พูดคุยโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารหรืออาจเกิดขึ้นซ้ำเช่น การสนทนาออนไลน์ ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถสื่อสารโต้ตอบกันได้ทั้งภาพและเสียง

แหล่งเสียงรบกวน เป็นอุปสรรคเกิดขึ้นในกระบวนการสื่อสารเกิดจากการ เปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สิ่งเกี่ยวข้องกับเครื่องจักรกล และสภาพแวดล้อม กระบวนการสื่อสารหากเกิดแหล่งเสียงรบกวนสารที่ส่งไปจะมีความชัดเจนน้อยลงจึงต้อง ลดการเกิดแหล่งเสียงรบกวนให้น้อยลงเพื่อให้ประสิทธิภาพมากขึ้น (Dominick, 2007, pp. 5-8)

ทฤษฎีการสื่อสารของมนุษย์เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเมื่อผู้ส่งสาร ได้ส่งสารเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทาง อินเทอร์เน็ตไปยังผู้รับสารเมื่อได้รับสารมา จะแปลความหมายของสารซึ่งอาจมีปฏิกริยาโต้ตอบทันที หรือล่าช้าและอาจไม่มีการ-โต้ตอบ จากสิ่งรบกวนในด้านต่าง ๆ สารที่ได้รับจึงขาดความสมบูรณ์ ขั้นตอนการสื่อสาร

ของมนุษย์เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับสื่อ โดยเฉพาะ กระบวนการสื่อสารจึงมีผลต่อการเปิดรับข่าวสารนั้น

การสื่อสารและการโน้มน้าวใจ

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่บุคคลคนหนึ่งถ่ายทอดสารไปยังอีกบุคคลหนึ่ง และบุคคลหลังนั้นมีปฏิกิริยาตอบโต้ด้วยการใช้ภาษาคำพูด และภาษาไม่ใช่คำพูด (สัญลักษณ์) การโต้ตอบกันระหว่างผู้รับสาร และผู้ส่งสาร โดยมีองค์ประกอบทั่วไป คือ แหล่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร และปฏิกิริยาตอบกลับ แม้จะมีการทำงานซับซ้อนขึ้น เช่น อาจมีผู้ส่งสารมากกว่าหนึ่งแหล่ง หรือมีผู้รับสารจำนวนมากยังมีลักษณะตามแบบแผนที่กล่าวมาข้างต้นเป็นพื้นฐาน

การโน้มน้าวใจ ใช้เมื่อผู้โน้มน้าวใจตั้งใจที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้รับสาร โดยทั่วไปมักมีทางเลือกมากกว่าหนึ่ง ทำให้ผู้ที่ต้องการโน้มน้าวใจนั้นพยายามชักจูงให้เกิดการยอมรับ และสิ่งที่ผู้โน้มน้าวใจต้องการ คือ การเปลี่ยนแปลง หรือการสร้างการดำรงไว้ของทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อของผู้ที่ถูกโน้มน้าวใจไว้ และส่งผลต่ออารมณ์พฤติกรรมของผู้รับสาร

การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ จึงเป็นการสื่อสารที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น โดยการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่ไม่ลงรอยกัน หรือทำให้สลายไป เพื่อประโยชน์ต่อส่วนตน หรือหน่วยงาน และรักษาความคิดเห็นที่ได้อยู่แล้วไว้ให้คงอยู่ตลอดไป โดยมีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องจากผู้รับสารในด้านความแตกต่างภายในของผู้ส่งสาร ด้านปัจจัยความน่าเชื่อถือ บทบาทอำนาจและลักษณะประชากร ความแตกต่างภายในสาร เช่น ความแตกต่างของหัวข้อ หรือเนื้อหา ลักษณะที่ใช้ความแตกต่างของสื่อ ความแตกต่างในสภาพการณ์ที่มีสิ่งเร้า สำหรับในตัวของผู้รับสารนั้น การโน้มน้าวใจ อาจต้องพิจารณาต่อลักษณะประชากร ทรนชนะ และทัศนคติ ความรู้ที่ผู้รับสารมีเกี่ยวกับสาร ด้านอารมณ์ ความสำคัญที่ผู้รับสารให้ วิธีการที่ผู้รับสารรับรู้ (อรวรรณ ปิณฑธรรณ์โสภาท, 2546, หน้า 10)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในกระบวนการโน้มน้าวใจนั้นเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งผู้รับสารก็อาจมีทั้งยอมรับหรือปฏิเสธ การเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะยังไม่ส่งผลในทันทีทันใดแต่การนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ผู้รับสารมีความเชื่อคล้อยตามเนื้อหาที่นำเสนอ จะทำให้ผู้รับสารมีทัศนคติที่ดีต่อเนื้อหาทำให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับในที่สุด และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในระยะยาว ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตของผู้นับถือศาสนาอิสลามเขตสวนหลวงต่อไป

ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถเชื่อมโยงแต่ละบุคคล ที่ต่างทัศนคติ มุมมอง ความรู้ ความเข้าใจให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องนั้น ๆ แต่ทั้งนี้ก็ย่อมที่จะขึ้นกับตัวของผู้ส่งสาร สาร และผู้รับสารด้วย ผู้รับสารจะเลือกรับสารใดหรือไม่รับสารใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความสนใจ การตีความ และการเลือกจดจำของแต่ละคนซึ่งทฤษฎีการเปิดรับสื่อนี้มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเลือกรับข่าวสาร

ทฤษฎีกระบวนการเลือกรับข่าวสาร (*selective process theory*)

ทฤษฎีกระบวนการเลือกรับข่าวสารมีพฤติกรรม 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Klapper, 1960, pp. 5-19)

1. การเลือกเปิดรับ (*selective exposure*) คนเรามีแนวโน้มที่จะเปิดตัวเองในการสื่อสาร ตามความคิดเห็นและความสนใจของตนเอง และเลี่ยงไม่สื่อสารที่ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน
2. การเลือกให้ความสนใจ (*selective attention*) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกที่จะให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่มีความสอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อที่บุคคลนั้นมีอยู่เดิม รวมทั้งยังหลีกเลี่ยงที่จะให้ความสนใจแก่ข่าวสารที่มีความขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตนอีกด้วย

3. การรับรู้ (selective perception) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้รับสารมีการเปิดรับสารแล้ว จะตีความสารนั้น ๆ ให้สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตนเอง นอกจากนี้ยังบิดเบือนสารไปในทิศทางที่ตนพึงพอใจอีกด้วย

4. การเลือกจดจำ (selective retention) การเลือกรับรู้มีความเกี่ยวข้องกับการเลือกจดจำอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมักพบว่า ในบางสถานการณ์อาจจะประสบปัญหาระหว่างพฤติกรรม 2 ขั้นตอน กล่าวโดยสรุปคือ บุคคลจะมีความพร้อมที่จะจดจำสาร มักเกิดขึ้นเมื่อตนมีความสนใจและพร้อมจะเข้าใจ ในขณะที่เดียวกันบุคคลก็พร้อมที่จะลืมสาร เมื่อไม่สนใจที่จะรับรู้และไม่พร้อมที่จะเข้าใจ

การเลือกรับข่าวสารยังมีองค์ประกอบที่สำคัญต่อกระบวนการเลือกสรรของมนุษย์ในเรื่อง (1) ความเหงา เป็นเหตุผลทางจิตวิทยา ปกติคนเราไม่ชอบที่จะอยู่ตามลำพังเนื่องจากความสับสน วิตกกังวล หวาดกลัว และการเมินเฉยจากสังคม (2) ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เกิดขึ้น ปกติมนุษย์จะอยากรู้อยากเห็น โดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวที่สุด (3) ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง (4) ลักษณะเฉพาะสื่อแต่ละชนิดจะมีลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างกันทำให้ผู้รับข่าวสารแต่ละคนแสวงหาและใช้ประโยชน์จากสื่อไม่เหมือนกันทั้งนี้เพราะผู้รับข่าวสารแต่ละคนย่อมหันเข้าหาลักษณะเฉพาะอย่างจากสื่อที่จะสนองตอบความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ (Merrill & Lowenstein, 1971, pp. 134-135)

การที่ผู้รับสารมีความแตกต่างกัน ทำให้ความสนใจที่จะเลือกรับข่าวสารแตกต่างกันไป พื้นฐานความแตกต่างของบุคคลมี 4 ประการ คือ (1) บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพ และสถานภาพทางจิตวิทยา (2) ความแตกต่างดังกล่าวเป็นเพราะบุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน (3) บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน จะได้รับการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป (4) การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อและบุคลิกภาพแตกต่างกัน (Defleur & Dennis, 1996, p. 30)

แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารนี้ชี้ให้เห็นว่าข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญในการนำมาประกอบการตัดสินใจของบุคคล ยิ่งบุคคลเกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใดบุคคลย่อมต้องการเปิดรับข่าวสารมากขึ้นเท่านั้น โดยไม่จำกัดว่าจะ

ทำการเปิดรับ ข่าวสารจากสื่อใด ไม่ว่าจะเป็น สื่อมวลชน สื่อบุคคล หรือสื่อเฉพาะกิจ แต่ทั้งนี้บุคคลจะทำการเปิดรับข่าวสารเฉพาะเรื่องที่ตนให้ความสนใจเท่านั้นเนื่องจากข่าวสารในปัจจุบันมีมากเกินไป ผู้รับสารจะรับไว้ทั้งหมดได้ จึงทำให้เกิดกระบวนการเลือกรับข่าวสารขึ้น อย่างไรก็ตามบุคคลแต่ละคนก็จะมีเกณฑ์ในการเลือกรับข่าวสารที่แตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ และวัตถุประสงค์หรือความต้องการที่จะเปิดรับข่าวสารของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันย่อมทำให้มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน

ทฤษฎีการเสริมแรง

การเสริมแรง (reinforcement theory) เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความอยากรู้ ความพอใจ และความสำนึก การเสริมแรงจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ และพฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนรู้แบบปฏิบัติ (operant learning) และพยายามเน้นว่าการตอบสนองต่อสิ่งเร้าใด ๆ ของบุคคล สิ่งเร้า นั้นจะต้องมีแรงเสริมอยู่ในตัวหากลดการเสริมแรงลงเมื่อใด การตอบสนองจะลดลงเมื่อนั้น

การเสริมแรงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง และพยายามเน้นว่าไม่มีการเรียนรู้ใด ๆ ที่มีความสมบูรณ์ การเรียนรู้เป็นลักษณะของการกระทำที่ต่อเนื่องกัน และจะค่อย ๆ สะสมขึ้นเรื่อย ๆ การเสริมแรงในทุกครั้ง ๆ จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

หลักการและแนวคิดที่สำคัญทฤษฎีการเสริมแรง การเรียนรู้ต้องอาศัยการเสริมแรงซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ (1) การเสริมแรงทางบวก (2) การเสริมแรงทางลบ การเสริมแรงอาศัยตัวเสริมแรง (reinforces) เป็นสิ่งที่ทำให้พฤติกรรมหนึ่ง ๆ เกิดขึ้นบ่อยครั้งมากขึ้น ความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง (Skinner, 1948, p. 169)

1. การเสริมแรงทางบวก (positive reinforces) หมายถึง สิ่งเร้าเมื่อให้แล้วทำให้เกิดความพอใจ และทำให้แนวโน้มของการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น

2. การเสริมแรงทางลบ (negative reinforces) หมายถึง การเปลี่ยนสถานการณ์

หรือการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมที่แสดงออก สามารถหลีกเลี่ยงหรือยับยั้งสิ่งเร้าที่ไม่พอใจได้ (aversive stimulus)

การเสริมแรงมีหลายวิธี โดยอาจใช้วัตถุสิ่งของหรือคำพูดที่แสดงความรู้สึกก็ได้ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศ กระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจ ให้เกิดความสำนึก หรือเป็นเครื่องบอกผลการกระทำว่าถูกหรือผิด ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเสริมแรงต่อไป การเสริมแรงควรจะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้การเสริมแรงยังสามารถปรับพฤติกรรมได้ ซึ่งการเสริมแรงทางบวกจะดีกว่าทางลบ

การเสริมแรงทันทีที่มีการตอบสนองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งควรจะเกิดขึ้นภายใน 10 วินาที ถ้าหากมีการตอบสนองตามที่ต้องการซ้ำกันหลายครั้ง ก็ควรเลือกให้การเสริมแรงเป็นบางครั้งแทนที่จะใช้การเสริมแรงทุกครั้ง ควรจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามลำดับจากง่ายไปยาก และเป็นตอนสั้น ๆ ที่สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

การให้ตัวเสริมแรงต่อพฤติกรรมการปรารถนา เชื่อว่าพฤติกรรมใดที่ไม่ก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้กระทำ พฤติกรรมนั้นย่อมหายไป ในขณะที่เดียวกันถ้าพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้กระทำ พฤติกรรมนั้นย่อมเกิดขึ้นอีก (Thorndike, 1911)

ทฤษฎีแรงเสริมมีพื้นฐานที่ใกล้เคียงกับแนวทางของทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว ผลกระทบของสื่อที่มีเนื้อหาความรุนแรง คือ การไปสนับสนุนทัศนคติและพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วในตัวผู้รับสาร ไม่ใช่การสร้างให้เกิดขึ้นใหม่ในตัวผู้รับสาร ทฤษฎีนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้ (1) กลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวรุนแรง (the violent person) (2) กลุ่มที่ไม่มีแนวโน้มก้าวร้าวรุนแรง (the non violent person) ในกลุ่มแรกเมื่อได้รับเนื้อหาที่มีความรุนแรง พวกเขาจะมองว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของบุคคลในกลุ่มนี้ ในขณะที่กลุ่มที่ไม่มีแนวโน้มก้าวร้าวรุนแรงนั้นจะมองรายการที่มีเนื้อหาข่าวยุทธทางเพศและเนื้อหาข่าวยุทธทางความรุนแรงเป็นเพียงความบันเทิงรูปแบบหนึ่งเท่านั้น และสามารถรับได้โดยไม่ก่อให้เกิดความรู้สึก หรือเป็นผลกระทบต่อสภาพจิตของตน (Thorndike, 1911)

การศึกษาทฤษฎีการเสริมแรงเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งผู้รับสารอาจยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทันทีทันใดแต่การให้ตัวเสริมแรงบ่อย ๆ มีผลทำให้ผู้รับสารมีการตอบรับ และอาจยอมรับในที่สุด และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในระยะยาว ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา การเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตของผู้นับถือศาสนาอิสลามเขตสวนหลวงต่อไป

นอกเหนือจากจากศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการห้วงข้อการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเพิ่มเติมในงานวิจัยที่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้แล้ว อันจะให้ผลดีแก่งานวิจัยขึ้นมีความสมบูรณ์ และเป็นการต่อยอดงานวิจัยชิ้นอื่น ๆ ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนกจ สิงห์พันธ์ (2546) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเว็ลด์ ไซด์ เว็บ (WWW) ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายอายุระหว่าง 19-20 ปี มีความถี่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่าน เว็ลด์ ไซด์ เว็บ สัปดาห์ละ 3-5 ครั้ง ใช้ระยะเวลาในการเปิดรับประมาณ 1-2 ชั่วโมง โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเปิดรับมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ประเภทของเนื้อหาที่เปิดรับเกี่ยวกับบันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือความรู้และการศึกษาโดยมีจุดประสงค์ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเว็ลด์ ไซด์ เว็บ เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจส่วนตัว รองลงมาคือ เพื่อใช้เวลาว่างเพื่อความบันเทิงหรือการผ่อนคลาย ส่วนการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเว็ลด์ ไซด์ เว็บ กลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์มากที่สุดคือการค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ประกอบการเรียน รองลงมาคือ การแสวงหาความบันเทิง การใช้ประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้น้อยที่สุดคือ การสร้างเว็บเพจด้วยตนเอง สำหรับความพึงพอใจจากการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด คือ การค้นหาง่าย สะดวกและรวดเร็ว ความพึงพอใจที่ได้รับน้อยที่สุด คือ ดูทันสมัย

การศึกษาของมนกาส สิงห์พันธ์ สามารถนำไปอ้างอิงกับงานวิจัย การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตของผู้นับถือศาสนาอิสลามอันเป็นแนวคิดในการทำวิจัยต่อไป

ณัฐพล รัตนานนท์ (2550) ศึกษาเรื่อง *ความต้องการใช้สารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง* ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ไม่มีผลต่อความต้องการใช้สารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้สารสนเทศในสถานที่บ้าน ที่ทำงาน สำนักหอสมุดกลางมีความต้องการใช้สารสนเทศมากกว่าที่สถาบันคอมพิวเตอร์ ส่วนวัตถุประสงค์ที่ใช้สารสนเทศพบว่า ใช้ค้นคว้าประกอบการเรียนเป็นอันดับแรก การรับส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นอันดับที่สอง อันดับที่สามเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ อันดับที่สี่เพื่อความบันเทิงและอันดับสุดท้ายเพื่อหางานบนอินเทอร์เน็ตส่วนปัญหาและอุปสรรคไม่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการใช้สารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การศึกษาของณัฐพล รัตนานนท์ สามารถนำมาอ้างอิงในงานวิจัยเรื่อง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตของผู้นับถือศาสนาอิสลามในเขตสวนหลวง โดยสามารถนำไปเป็นแบบสอบถาม เพื่อให้ได้รับทราบปัญหาที่ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

อารีรัตน์ ชนะขวัญ (2551) ศึกษาเรื่อง *การยอมรับข้อมูลข่าวสารทางการศึกษาผ่านอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร* ผลของการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 231 คน เนื้อหาข้อมูลที่นักศึกษาต้องการส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับมูลสาระบันเทิง เทคนิคการนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการศึกษานิสิตนักศึกษาให้ความสนใจการนำเสนอแบบมัลติมีเดียมากที่สุดและสิ่งที่ควรพัฒนาในเทคนิคการนำเสนอมากที่สุด คือ การเชื่อมโยงคิดต่อถึงกัน

การศึกษาของอารีรัตน์ ชนะขวัญ สามารถนำมาอ้างอิงในงานวิจัยเรื่อง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตของผู้นับถือศาสนาอิสลามในเขตสวนหลวง ที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ พบว่า มีตัวแปรที่คล้ายกับผู้วิจัย ได้แก่ เนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร เทคนิคการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร อันจะเป็นแนวคิดในการทำวิจัยต่อไป

โกวิท ทะลิ (2551) ศึกษาเรื่อง *การใช้ประโยชน์จากสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง* ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะประชากร

ของนักศึกษารามคำแหงพบว่า เพศ ชั้นปี การศึกษา คณะ และการมีคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ไม่มีผลต่อการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้บริการสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบเสียเป็นรายชั่วโมงมากกว่าที่บ้านและสถานศึกษา ภาษาส่วนใหญ่ที่ใช้บริการสารสนเทศคือ ภาษาไทย นักศึกษาใช้บริการเครื่องมือในการค้นหาสารสนเทศและเว็บ (search engine & portal web) ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมากที่สุดคือ www.google.co.th www.google.com นักศึกษาเปิดรับข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษามากที่สุด นักศึกษาสนใจใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ให้บริการค้นหาข้อมูลและเว็บท่ามากกว่าแหล่งทรัพยากรห้องสมุด นักศึกษาสนใจสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประเภทที่มีรูปภาพและเสียงมากกว่าประเภทที่มีรูปภาพอย่างเดียว ปัญหาในการใช้บริการสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่ายมีความเร็วต่ำ ทำให้ได้รับข้อมูลสารสนเทศช้า เครื่องคอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพ การใช้ถ้อยคำหยาบคายหรือการสื่อข้อความไม่เหมาะสม การขโมยข้อมูล ปัญหาแหล่งสารสนเทศมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และปัญหาทางด้านภาษา มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การศึกษาของโกวิทย์ ทะลิ มีตัวแปรที่คล้ายกับผู้วิจัย ได้แก่ เนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร เทคนิคการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร สามารถนำไปทำแบบสอบถามเพื่อให้ได้รับทราบปัญหาที่ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

มนัสชนก การวะพิทยากุล (2552) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีพฤติกรรมการเปิดรับอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะมีอายุ 16 ปี มีระดับผลการเรียน 3.00-3.49 และระดับผลการเรียน 3.50 ขึ้นไป กิจกรรมที่สนใจในอินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูลประกอบการเรียนมากกว่า เพื่อความบันเทิงและกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การหาเพื่อน เว็บไซต์ที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสนใจคือข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพความงาม มากกว่าข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิง และเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร

การศึกษาของมนัสชนก การวะพิทยากุล พบว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรของผู้รับสารกับพฤติกรรมการเปิดรับอินเทอร์เน็ต

และตัวแปรที่สอดคล้องกับเรื่องที่คุณวิจัยศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

Morris (2003) ได้ทำศึกษาเรื่อง “Children Reading Commercial Messages on the Internet” ผลการวิจัยพบว่า เด็ก ๆ ไม่เข้าใจข้อความที่อยู่ในโฆษณาบนอินเทอร์เน็ต และคิดว่าวัตถุประสงค์ของโฆษณานั้นทำเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น เด็กบางคน เข้าใจวัตถุประสงค์ของโฆษณาผิดไปเป็นคนละเรื่อง เนื่องจากการออกแบบเว็บไซต์ และการออกแบบโฆษณาในเว็บไซต์ส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้เด็กไม่เข้าใจ และไม่สามารถวิเคราะห์ ทัศนคติโฆษณาบนเว็บไซต์

งานวิจัยของ Morris นี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านการออกแบบมีความสำคัญต่อการเปิดรับสื่อบนเว็บไซต์อย่างมาก การออกแบบต้องอยู่บนพื้นฐานที่ถูกต้องทางด้านจิตวิทยา เหมาะสมกับเพศ วัย มีเทคนิคการนำเสนอข้อมูลข่าวสารถูกหลักจิตวิทยา และหลักการออกแบบ สื่อ นั้นจึงจะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง การวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับตัวแปร รูปแบบการนำเสนอที่มีผลต่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตของคุณวิจัยซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาได้เป็นอย่างดี

Seffelmaier (2003) ศึกษาเรื่อง “Methods Used to Evaluate and Design a Successful Website” พบว่า การเลือกตำแหน่งที่เหมาะสมของเนื้อหามีส่วนในการทำให้เว็บไซต์นั้นเป็นเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จ ความสะดวกในการใช้จะเป็นตัวแปรกับช่วงเวลาที่ใช้ในการอ่านข้อมูล และในขณะเดียวกันก็จะแปรผันกับค่าความพอใจในการใช้เว็บไซต์นั้นด้วย และการออกแบบเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีการออกแบบเนื้อหาและการวางรูปแบบที่สอดคล้องกัน ความสะดวกในการใช้งานทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตพึงพอใจในการสืบค้นสารสนเทศ

งานวิจัยของ Seffelmaier ได้ศึกษาหลักวิธีการประเมินค่าและการออกแบบเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จ ผลของการวิจัยสอดคล้องตัวแปรคือ เนื้อหา รูปแบบการนำเสนอที่มีผลต่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตของคุณวิจัย

Johnson (2004) ศึกษาเรื่อง “Factors Influencing Completion and Non-Completion of Community College Online Courses” วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อพิจารณาความแตกต่างของลักษณะนักเรียนระหว่างผู้ที่สำเร็จการศึกษาและที่ไม่สำเร็จการศึกษาในการศึกษาแบบออนไลน์ และการเรียนในห้องเรียนตามแบบแผน ยังได้มีการพิจารณาถึงความแตกต่างในระดับการสำเร็จการศึกษาระหว่างแบบออนไลน์ และการเรียนในห้องเรียนตามแบบแผนหรือไม่ นอกจากนี้ ยังมีเหตุผลที่แสดงออกมาเองอีกว่าเหตุใดพวกเขาจึงไม่สามารถสำเร็จการศึกษา ตัวอย่างในการศึกษานี้คือนักเรียนในวิทยาลัยชุมชนจำนวน 454 คน ซึ่งเป็นนักเรียนออนไลน์ 305 คน อีก 149 คนเป็นนักเรียนที่เรียนในห้องตามแบบแผน

งานวิจัยของ Johnson พบว่า ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ก็ไม่ต่างไปจากการเรียนการสอนแบบในห้องเรียนเท่าไรหรือนักการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นทางเลือกในการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนในการเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาเพื่อพัฒนาระบบการเรียนช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้เนื้อหาวิชาหลักสูตรต่าง ๆ ได้อย่างไม่จำกัดสถานที่และเวลา Strong (2006) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ที่ใช้ และความสำเร็จในการค้นบนเครือข่าย www โดยศึกษาประสบการณ์ของผู้ใช้ ความสำเร็จในการสืบค้น ได้มีการเก็บข้อมูลทั้งเรื่องอายุของผู้สืบค้น พื้นฐานความรู้ ข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น ซึ่งผลการสำรวจมีผู้ตอบแบบสอบถามอายุน้อยที่สุดคือ 20 ปี และอายุมากที่สุด 67 ปี ผลการสืบค้นในผู้ที่มีอายุสูงประสบความสำเร็จในการสืบค้นน้อยกว่าผู้ที่มีอายุน้อย เนื่องจากผู้สูงอายุมักประสบปัญหาในการใช้ search engine นอกเหนือไปจากวงการทหาร การศึกษา และนักวิชาการเหมือนในอดีต

งานวิจัยของ Strong ศึกษาวิธีการค้นหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต โดยลักษณะประชากรที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการใช้สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตที่ต่างกันอย่างออกไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัย

Nazim (2008) ศึกษาเรื่อง “Information Searching Behavior in the Internet Age: A Users’ Study of Aligarh Muslim University” การศึกษานี้ได้ทดสอบลักษณะนิสัยในการสืบค้นข้อมูลด้วยอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้ ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท นักวิจัยและเจ้าหน้าที่ของสถาบัน จำนวน 489 คน จาก 8 คณะ สามารถเก็บข้อมูลได้

405 คน โดยการทดสอบได้เก็บข้อมูลทั้งความรู้พื้นฐานในการใช้งานอินเทอร์เน็ต ลักษณะนิสัยในการใช้ การใช้ทรัพยากรและบริการบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งผลการสำรวจพบว่า การใช้งานอินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีมากกว่า 5 ปีแล้วและผู้ใช้ส่วนใหญ่คือเจ้าหน้าที่ของสถาบันมากกว่านักศึกษาและนักวิจัย การใช้งานต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปทางการใช้งาน e-mail และ search engine ประมาณ 60 % ของผลสำรวจเชื่อว่าอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งให้ข้อมูลที่ดีและช่วยสนับสนุนการศึกษาและการทำวิจัย

งานวิจัยของ Nazim ศึกษาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัย Aligarh Muslim ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัยที่จะศึกษาถึงการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตของผู้นับถือศาสนาอิสลามในเขตสวนหลวง ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยได้เป็นอย่างดี

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่า ปัจจุบันมนุษย์มีความต้องการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากขึ้น การสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ จึงได้ถูกพัฒนาไปตามเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น การก้าวตามเทคโนโลยีที่เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ตามที่ต้องการอย่างรวดเร็ว อินเทอร์เน็ตจึงเป็นเครื่องมือการสื่อสารของมนุษย์ที่สามารถตอบสนองความต้องการ ในการค้นหาข้อมูลข่าวสารจากทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วที่สุด